

**АЛЕКСАНДЪР БОЯДЖИЕВ
ЗА ТАЗИ КНИГА И НЕЙНИЯ
АВТОР**

chitanka.info

Шестнайсетгодишният земен жител Нилс Крюгер, щурман-курсант на междузвездния изследователски кораб „Алфард“, е изоставен неволно от своите другари на планетата Абиормен. Тя обикаля около едно червено джудже, чиято силно разтеглена елиптична орбита влиза в кратката звездна система на Алциона — най-ярката звезда в разсеяния галактичен куп на Плеядите и третата по величина в съзвездието Телец. Това блестящо светило, което носи името на една от седемте дъщери на титана Атлас и нимфата Плейона, е отдалечено на около петстотин светлинни години от Земята. Нилс Крюгер не вярва, че ще го спасят, и се отправя към единия от полюсите на планетата, защото топлината на двете слънца — червеното и синьото, които танцуват по небето, е почти непоносима за него.

Първият му контакт на планетата е с местния жител Дар Ланг Ан. Постепенно между двамата се създава доверие, което прераства в приятелство. А те са твърде различни същества, при това не само физически и умствено. Дар понася спокойно топлината, студа, глада и жаждата; той има по-остър слух и много по-добро зрение; паметта му е необикновена или, по-точно, фотографична — веднъж видял или чул нещо, запомня го за цял живот. А той живее повече от осемстотин години по тамошните измерения. И още нещо необичайно: той знае съвсем точно времето на своята смърт. А докато тя дойде, Дар пренася при своите странни „Учители“ книгите, в които хората от неговия народ са записали всичко необходимо за следващите поколения. Защото ще настъпи часът, когато цялата му раса трябва да изчезне — времето за смърт. Остават да живеят само малцина „Учители“.

Нилс недоумява. Постепенно той започва да подозира, че нищо не е случайно. Може би расата на Дар съществува в някаква странна „симбиоза“ с други обитатели на планетата, пригодени към страховития огнен цикъл, който настъпва при периодичното ѝ приближаване към гигантското слънце Алциона. И навярно едва когато то започне да се отдалечава и полюсите отново се покрият с лед, се връща времето за живот за народа на Дар.

Най-неочаквано пристига корабът на момчето. Учените от Земята са забелязали нещо странно в поведението на двойната звездна система и идват, за да проверят всичко на място. Започват усилено изследвания. Местният жител Дар Ланг Ан трупа познания за научните и технически постижения на хората, които трябва да предаде

на своя народ. Неговият приятел се стреми да му открие все повече тайни от науките астрономия, геология, физика, химия, математика и пр. Той търси начини да го изтръгне от неизбежната смърт.

Дотук всичко сякаш върви към щастлив край. Има, разбира се, най-различни пречки — както случайни и сравнително леко отстраними, така и непреодолими. А когато последните са резултат от несходства в начина на мислене, който обуславя нравствените ценности, възниква за кой ли път познатият въпрос, дали човекът изобщо има право да мери със собствения си аршин същества, различни от него както физически и интелектуално, така също психологически и социално. Кое е по-правилно: да се ограничава разпространението на научно-техническата мисъл, или да се предостави свободен достъп до нейните плодове на чуждопланетни раси, които могат да се превърнат в потенциална опасност за човечеството? Или може би има и друг път? Дали и най-доброжелателното и лишено от предразсъдъци човешко съзнание ще може да налучка вярната посока, водено единствено от желанието си да помогне на други разумни същества в Космоса? Героите на Хал Клемънт действуват в полза на свободата на всяка чуждоземна цивилизация, на доверието, на мира във Вселената.

Класическият период на американската научна фантастика е десетилетието между 1937 и 1947 година. В действителност за времето от 1968 до 1978 година се появява повече научнофантастична литература, отколкото в предходните десетгодишни периоди.

И все пак именно на границата между третото и четвъртото десетилетие на нашия век една малка група писатели създават „класиката“ на съвременната научна фантастика на САЩ. Повечето от тях са много млади, но с буйното си въображение, романтичния си подтик и своята решимост да обновят жанра, който вече от двайсетина години заплашва да се превърне в евтина „каша“ от третокачествена литература, те залагат цели пластове от превъзходно защитени идеи, обогатили полето на този жанр. В същност по това време американската фантастика става както по-научна, така и по-фантастична; според познавачите именно тогава е направен най-големият скок в качеството на жанра като цяло.

Един от авторите, появили се върху гребена на вълната на този период, „създадени“ от него, е Хал Клемънт — псевдоним на писателя

Хари Клемънт Стъбс. Роден е в Масачузетс през 1922 година. Получава образование по астрономия, химия и педагогика. Участва във Втората световна война като летец. След това е гимназиален учител по естествени науки.

Първият му научнофантастичен разказ „Доказателство“ се появява през 1942 година. Най-характерно за неговото творчество, което обхваща повече от десет романа и няколко сборника с разкази, е завладяващото изложение на сложни в същността си научни идеи. Неговата главна сила не е стилът, той не залага прекомерно и на обрисовката на героите. Но цели страници от книгите му представляват увлекателни разкази из някои области на науките астрономия, биология, геология и др. Той влага респектираща сериозност при третиране на естествените науки във фантастиката, а живото му въображение балансира известната мудност на неговия разказ.

Първият му роман е „Иглата“ (1950 г.). Най-известните му произведения образуват нещо като трилогия, тъй като са свързани отчасти с едни и същи герои: „Мисия гравитация“ (1954 г.), която се приема за най-доброто, написано от него, и е едно от любимите заглавия на почитателите на научна фантастика, „Близо до критичната точка“ (1964 г.) и „Звездна светлина“ (1971 г.), която още същата година донася на своя автор най-голямото отличие в жанра — наградата „Хюго“. Други негови по-познати романи и сборници с разкази са: „Леден свят“ (1953 г.), „Огнен цикъл“ (1957 г.), „Обитатели на космоса“ (1965 г.) и „Космически бич“ (1969 г.).

В предпочитаната от Хал Клемънт схема някой земен жител или група от тях трябва да се справи с трудностите на чужда, а понякога и враждебна среда с помощта или без помощта на местните жители. Една от любимите му теми е въпросът за сътрудничеството след „Първия контакт“ и за нравствените задължения на пратениците на Земята в космоса. В най-прочутото негово произведение „Мисия гравитация“ група земни жители търсят жизнено важна част от катастрофирала космическа ракета с помощта на местното население на една планета, необичайна не само с физическите си условия — 3° в зоната на екватора и 700° на полюсите, но и със социалния си климат. Крайният резултат е решителна промяна в начина на живот на тамошното общество.

Към сериозната научна обосновааност, типична за произведенията на Хал Клемънт, трябва да се прибави и интересът му към няколко теми или по-скоро групи от теми, които са обект на научната фантастика изобщо. Условно те могат да се разделят на две групи: „материални“ и „нематериални“.

В първата от тях Хал Клемънт включва: подводните бездни на нашата планета, Слънцето, звездите, пътешествията в космоса и живота на други светове. Във втората група влизат теми като разрушаването и замяната на стари представи, злодейството и възмездието, унищожаването на вярвания и отживели традиции и т.н.

Сравнително малко автори използват пълноценно научните факти за звездите и тяхната природа. Хал Клемънт е от тях. Най-напред в „Студен фронт“ (1946 г.), а по-късно в „Огнен цикъл“ и на други места той свързва климатичните странности на дадена планета с чудатото поведение на звездата, около която тя обикаля.

Хал Клемънт използва с успех една от най-характерните теми в съвременната научна фантастика — разрушаването на стари представи и замяната им с нови, включващо цената, която трябва да се заплати за това; в същност тя е отглас от такива вечни теми като мита на Прометей, трагедията на доктор Фауст и др. Революционните открития в науката и техниката разбиват отживелите представи, променят живота, а заедно с това и светогледа. Местните обитатели на планетата Месклин в „Мисия гравитация“, разбират това и единственият им изход е да погледнат на своя свят с очите на земните пратеници.

Авторите на научна фантастика, между които и Хал Клемънт, се стремят да отговорят на въпроси като „Може ли дадено познание да бъде универсално вярно?“ и „Възможно ли е някой да има винаги право, съгласно една неизменна система на нравствени стойности?“ Техните отговори отразяват вярата им в необходимост от иконоборство, т.е. от унищожаване на закостенели традиции, преди всичко по пътя на изменения на техническата въоръженост и на социалния ред. Изобщо промяната, а така също и съпротивата срещу нея са много важен елемент в научнофантастичните произведения на Хал Клемънт.

Неговото творчество е още едно потвърждение на неписаното правило, че научната фантастика е предназначена преди всичко за онези, чиято жажда за вникване в необикновеното е непресекуваща,

които продължават да търсят и които имат нужда да вярват, че „Животът не може да бъде само такъв!“ Именно там е коренът на нейната зрелост като литература.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.